

Till Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019

Remiss från kommunstyrelsen (KS-dnr 001952/2013).

Förslag till beslut

Tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Olle Johnselius
stadsdelsdirektörVerner Stadthagen
administrativ chef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ”Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019” till samtliga stadsdelsnämnder och facknämnder samt till vissa andra berörda myndigheter och organisationer för yttrande senast den 25 april 2014. Förvaltningen är positiv till förslaget till kemikalieplan. Den är välstrukturerad och belyser viktiga områden. Att barns vardag lyfts som ett prioriterat område i planen anser förvaltningen vara föredömligt. Det kemikaliecentrum för stöd och råd som inrättas har förvaltningen redan etablerat kontakt och påbörjat ett samarbete med. Ett viktigt område i kemikalieplanen är upphandling. Förvaltningen anser att krav på varor och kemikalier behöver ställas redan i förfrågningsunderlaget inom alla områden där det är relevant och att högre krav kan ställas inom områden där barn och ungdomar exponeras.

Bilagor

1. Utdrag ur miljö- och hälsoskyddsnämndens protokoll 2013-12-18
2. Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande 2013-12-02

3. Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019

Remissbehandling

Kommunstyrelsen har remitterat ”Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019” till samtliga stadsdelsnämnder och facknämnder samt till vissa andra berörda myndigheter och organisationer för yttrande senast den 25 april 2014.

Remissen: Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019

I samband med kommunfullmäktiges beslut om miljöprogram i januari 2012, fick miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att ta fram en kemikalieplan för Stockholms stad. Kemikalieplanen utgår från visionen ”Giftfritt Stockholm 2030 – kemikaliearbete i världsklass”. Den ska ge stadens förvaltningar och bolag tydligare vägledning om vad miljöprogrammets delmål innebär och mer detaljerat redogöra för vilka ämnen som ska väljas bort, varför, i vilka varor de finns och hur krav ska formuleras. En genomgående princip i planen är att staden inte ska bygga upp egna system för kravställande på varor, byggmaterial och kemiska produkter utan i stället använda befintliga verktyg.

De mål i miljöprogrammet som kemikalieplanen knyter an till är:

- 2.1 Innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen i upphandlade varor ska minska
- 2.2 Utsläppen av miljö- och hälsofarliga ämnen från byggnader och anläggningar ska minska
- 2.4 Spridningen av miljö- och hälsofarliga ämnen från hushåll, handel, byggande och andra aktörer i Stockholm ska minska

I planen beskrivs dels utfasningsämnen med så allvarliga egenskaper att de bör fasas ut och inte alls användas, dels prioriterade riskminskningsämnen med egenskaper som gör att dessa ämnen bör ges särskild uppmärksamhet.

Kemikalieplanen innehåller 43 åtgärder, uppdelade i verksamhetsområden:

- Stöd till implementering av kemikalieplanen
- Information och dialog
- Upphandling
- Byggmaterial
- Tillsyn och kontroll
- Stadens kemikaliehantering
- Miljögiftsövervakning

För varje åtgärd anges vem som är ansvarig och när den ska genomföras. Barns vardag är ett prioriterat område i planen, varför åtgärder som rör barn har markerats särskilt.

Stöd till implementering av kemikalieplanen

Ett kemikaliecentrum för kompetensstöd inrättas vid miljöförvaltningen. Andra åtgärder är att göra kemikalieplanen känd i stadens organisation, erfarenhetsutbyte och utveckla nationella och internationella samarbeten.

Information och dialog

En övergripande kommunikationsplan ska tas fram och olika kommunikationsaktiviteter arrangeras.

Upphandling

Upphandlingskrav ska ställas och kompetensutveckling för upphandlare ska erbjudas.

Byggmaterial

Kemikaliekrav ska ställas vid byggande.

Tillsyn och kontroll

Åtgärderna gäller kontroll av material i kontakt med livsmedel, kontroll av hälsofarliga ämnen i barnmat, utveckling av analysmetoder för främmande ämnen i livsmedel, varutillsyn, kemikalieanvändning hos miljöfarliga verksamheter, tillsyn av kemiska produkter i detaljhandeln, tillsyn av rivningsavfall, kemikalietillsyn hos förskolor och skolor, tillsyn av kosmetiska produkter och samarbete kring tillsynen av kemikalier.

Stadens kemikaliehantering

En åtgärd är att införa ett databaserat kemikalieregister för staden, andra är inventering, dokumentation och substitution (utbyte) samt redovisning av utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen.

Miljögiftsövervakning

Övervakningen avser kemisk status i vattenmiljö, slamövervakning och miljögiftsövervakning i barns livsmiljö. Andra åtgärder är att uppdatera kunskap om källor och tillgängliggöra resultat från övervakningen.

Genomförande av kemikalieplanen

Kemikalieplanen har en genomförandeperiod på fem år. Arbetet som beskrivs i planen beräknas delvis kunna verkställas bara genom större medvetenhet, men för att förverkliga kemikalieplanen fullt ut kommer omfördelning av och nya resurser att krävas.

Kemikalieplanen bifogas i sin helhet (bilaga 3).

Förvaltningens synpunkter

Stadsdelsförvaltningen är positiv till förslaget till kemikalieplan. Den är välstrukturerad och belyser viktiga områden. Att barns vardag prioriteras anser förvaltningen vara motiverat, eftersom barn och unga är mer känsliga för kemikalier än vuxna.

Det kemikaliecentrum för stöd och råd som inrättas har förvaltningen redan påbörjat ett samarbete med. Förvaltningen planerar en utbildning för chefer

och miljöombud. Vidare planeras en utställning för invånarna med utgångspunkt från kemikalieplanen i början av oktober.

Ett viktigt område i kemikalieplanen är upphandling. Krav på varor och kemikalier behöver ställas redan i förfrågningsunderlaget inom alla områden där det är relevant och att högre krav kan ställas inom områden där barn och ungdomar exponeras. Bland de åtgärder som anges på sidan 25 är förvaltningens uppfattning att sanktionerna bör vara strängare än vid andra avtalsbrott om det gäller det prioriterade området barns exponering.

Eftersom kemikalieplanen berör många olika målgrupper och verksamheter bedömer förvaltningen att den kommunikationsplan är väsentlig.
